

Juryrapport Ooa Boek van het Jaar 2014

1. Samenstelling van de jury

De Ooa stelt jaarlijks een prijs beschikbaar voor de beste boekpublicatie in het vakgebied.

De jury fungeerde in de editie 2014 in dezelfde samenstelling als vorig jaar:

- Harry ter Braak, Wagenaar en Hoes
- Martin Groenhuis De Baak
- Erna Scholtes, Twynstra Gudde, voorzitter
- Marijke Spanjersberg, SIOO
- Mark van Twist, Erasmus Universiteit
- Paul Vergeer, Condroz

Dit gezelschap heeft de afgelopen maanden 62 publicaties gelezen, beoordeeld en besproken. Met plezier.

2. De oogst

Het ene Boek van het Jaar is het andere niet. Vanzelfsprekend gaat het elke keer over een andere publicatie. Maar ik bedoel iets anders: de ene winnaar heeft meer concurrentie te duchten gehad dan de andere. De rijkdom van de oogst kan nogal verschillen.

Aan de editie 2014 kunnen liefhebbers van ‘moeilijke’ boeken of boeken die het ongemak niet schuwen hun hart ophalen. De juryleden behoren tot het slag dat ontregelende boeken omarmt. Dáár worden we wijzer van, niet perse meteen, maar wel door te werken met het gedachtegoed en ons erdoor te laten inspireren.

Daarom zijn naast criteria als actueel, relevant voor het vak, onderbouwd en goed geschreven, vooral de vragen belangrijk of het boek een frisse, vernieuwende benadering biedt en of het te denken geeft. Alle drie de genomineerden voldoen daar in ruim mate aan, elk op een eigen manier.

Voordat ik de drie genomineerde publicaties typeer, maak ik u graag deelgenoot van een paar observaties, aanvullend op welke Martin al aangaf.

Waar de maatschappij niet genoeg krijgt van ranglijsten en indicatoren en SMART doelstellingen, zien wij al een aantal jaren dat vanuit de vakgenoten pleidooien gehouden worden voor het denken en handelen vanuit breder perspectief, vanuit waarden.

Die ranglijsten en indicatoren zijn verschijningsvormen van een samenleving die maakbaarheid veronderstelt en die wars is van verrassingen – van onzekerheid zo u wilt.

Boeken die er de laatste jaren in ons vakgebied uitspringen, stellen die maakbaarheid juist aan de kaak. En komen soms met alternatieven. Zijn die auteurs nou zo slim, of lopen de anderen zo achter?

Tja, die slimme auteurs... wat opvalt is dat het in toenemende mate proefschriften zijn of anderszins producten van grondige verdieping die de shortlist halen. Misschien zijn dat aanwijzingen voor het stadium van vakvolwassenheid dat de organisatieadviseur bereikt?

De nominaties voor Boek van het jaar dan nu.
[titels in alfabetische volgorde]

Het zijn stuk voor stuk noeste boeken: doorleefd, grondig, product van jarenlange toewijding aan het onderwerp.
Het zijn ook onvergelijkbare boeken. Er is één gemeenschappelijke noemer en dat is dat ze de maakbaarheid overtuigend naar het rijk der fabelen verwijzen. Maar voor het overige... in de literatuurlijsten zit nauwelijks overlap.
Deze set nominaties zegt dus ook van alles over de reikwijdte van ons vak. Met steeds meer semi-permeabele grenzen.

Alle drie de boeken bieden tegenwicht aan de vakgenoten die denken dat ze het wel zo'n beetje weten. Er is wel degelijk allerlei nieuws onder de zon!
De stellingname van de jury is dat de ontwikkeling van het vak plaatsvindt doordat de beoefenaren van dat vak zich ontwikkelen. En boeken lezen is nog steeds een goede manier om je te ontwikkelen. Zeker als het gaat om publicaties van het kaliber als dit jaar de shortlist bevolken.

Hoe hebben we deze producten van uiteenlopende pluimage beoordeeld?
In alfabetische volgorde.

De kracht van platformen van Maurits Kreijveld en co-auteurs is een boek dat iedereen wakker schudt die zich nog niet realiseert wat de impact is van de mogelijkheden die technologie biedt. Er gaat een wereld voor je open. Het thema van de disruptieve innovatie wordt op een toegankelijke manier aan de orde gesteld. Wie bezig is met advisering over strategie en met strategieontwikkeling kan niet om dit boek heen. Het vak moet zich opnieuw enten, dat wordt overtuigend duidelijk gemaakt. En *De kracht van platformen* biedt houvast.

Onderweg van Leike van Oss en Jaap van 't Hek is de derde publicatie van dit duo in vier jaar. Over noeste arbeid gesproken. *Onderweg* is een knap geschreven, reëel en verstandig boek. De theorie is goed doorleefd. Het is state of the art voor weldenkende adviseurs, maar met een andere ordening dan de gebruikelijke theorie. Het gaat voorbij aan bekende clichés en is om die reden verplichte kost voor ons. De waarde van *Onderweg* is dat het het einde van de maakbaarheid van ons vak markeert, op een rustige en overtuigende toon. Dat relateert én dat schept verplichtingen.

Het proefschrift van Luc Peters *Cliché en organisatie* is een essayistisch pamflet dat met het originele perspectief van clichés en film de lezer in het eerste hoofdstuk meteen wakker schudt. 'Wat moet ik ermee?' kan de lezer bekruipen, maar dat is nou juist de kracht van dit boek. Het nodigt uit tot nadenken. Het biedt een originele benadering om de werking van clichés te illustreren en te ontmaskeren aan de hand van film. In tijden waarin de beeldcultuur een sterke invalshoek.

Cliché en organisatie is geen boek voor beginners, maar des te meer voor wie nadenkt over het vak en zijn professionaliteit wil vergroten.

Uit het trio van formidabele maar onvergelykbare boeken heeft de jury een keuze gemaakt.

Boek van het jaar 2014 is geworden *Onderweg* van Leike van Oss en Jaap van 't Hek.